

Małgorzata Cieślak

Brzeski, gm. Klwów, woj. radomskie.
Stanowisko 3 i 4

Informator Archeologiczny : badania 20, 89-90

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Obiekty późnolatańsko-rzymskie /do początku późnego podokresu rzymskiego/ reprezentuje: jedna studnia, 4 paleniska, 46 pieców hutniczych, 3 bardzo duże rozczłonkowane jamy, które interpretujemy jako ślad eksploatacji gliny na potrzeby hutnicze i 114 jam osadniczych o niejasnej funkcji.

Materiał ruchomy badanej części osady niezbyt obfity. Do wyróżniających się znalezisk zaliczyć można odrębnie uformowane elementy sztybowych partii pieców służące wprowadzeniu do nich powietrza tzw. cegły dmuchowe.

BROSZĘCIN, gm. Rząśnia
woj. piotrkowskie
Stanowisko 13

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczna
Oddział w Poznaniu

Badania prowadził mgr Tadeusz Łazkiewicz, Zleceni COERGO "Poletegor" we Wrocławiu, finansowała KWB "Belchatów". Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej z przełomu er, ponadto ślady osadnictwa neolitycznego, kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko położone jest na południowo-wschodnim skłonie niewielkiego wyniesienia terenowego na skraju doliny rzeki Krasówka.

Badania wykopaliskowe miały charakter ratowniczy i zrealizowano je w ramach wieloletniego programu badań archeologicznych na terenie odkrywk "Szczerców" --II etapu rozbudowy KWB "Belchatów".

Stanowisko odkryte zostało przez ekipę pracowników PKZ O/Poznań w 1985 r. Stwierdzono wtedy, poza nielicznym materiałem zabytkowym na powierzchni, także fakt wyorania przez miejscowego rolnika kilku grobów /jeden z nich został wówczas wyeksploatowany/ ludności kultury przeworskiej.

W sumie zbadano powierzchnię 2,102,5 m². Zarejestrowano 35 obiektów, z których - po zbadaniu - 11 uznano za wykroty po karczunku lasu w stosunkowo niedległej przeszłości. Po analizie pozostałych obiektów oraz materiału luźnego stwierdzono wielokulturowy charakter stanowiska. Wyróżniono następujące jednostki kulturowo-chronologiczne:

1. Ślady osadnictwa ludności kultur cyklu sznurowego /określenie wątpliwe/ z końca epoki neolitu, bądź początków epoki brązu - wyłącznie luźny materiał zabytkowy.
2. Osadnictwa ludności kultury łużyckiej, raczej z młodszych faz rozwojowych tej kultury /okres halstański?/ - poświadczane przez stosunkowo liczny luźny materiał zabytkowy w obrębie niemal całej odkrywki oraz 3 obiekty - jamy /nr 1 i 2/ i być może półziemiankę /?/ - nr 4.
3. Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej, wątpliwe datowane na I wiek p.n.e. - I wiek n.e. Zaliczono doń 16 grobów, 1 skupisko /zniszczony grób/ i 11 palenisk /obiekt nr 3/. Wszystkie groby były ciałopalne, wśród których wyróżniono 3 groby popielnicowe, w tym 2 "czyste" /groby 2 i 4/ i 1 obsypany stosem /grób 8/ oraz 13 grobów jamowych, w tym 4 "czyste" /groby 1, 3, 16 i 16/ i 9 z zawartością stosu /groby 5-7; 9-14/.
4. Osadnictwo ludności kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich - obiekty 5A, 5B i 5C - wazy-silkie o nieaprecyzowanej funkcji i niespójnym chronologicznie inwentarzu - datowane na podstawie wystąpienia kilkanaście fragmentów ceramiki wykonanej przy użyciu koła garncarskiego /ceramika ślwa/.

Materiał oraz dokumentacja znajduje się w Pracowni Archeologicznej PKZ O/Poznań.

Badania zostały zakończone.

BRZESKI, gm. Klwów
woj. radomskie
Stanowisko 3 i 4

Muzeum Okręgowe
w Radomiu

Badania prowadziła mgr Małgorzata Cieślak, finansowała WKZ w Radomiu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko 3 - osada kultury przeworskiej i okresu wpływów rzymskich, cmentarzysko kultury łużyckiej. Stanowisko 4 - cmentarzysko kultury przeworskiej okresu wpływów rzymskich, osada /?/ kultury łużyckiej, ślad osadnictwa kultury trzcinieckiej, ślad osadnictwa starszej epoki kamienia /paleolit i schyłkowy?/.

Stanowiska są położone na wysokich cyplach nad rzeką Drzewiczką, na północ od zabudowań wsi Brzeski. Badania na osadzie miały charakter sondażowy. Odkryto grób jamowy kultury łużyckiej, fragment ziemianki z paleniskiem, 5 dołków posłupowych oraz 2 jamy gospodarcze kultury przeworskiej. Cmentarzysko zostało w dużym stopniu zniszczone przez plaśnicę. Badania objęły głównie miejsca zagrożone /krawędź plaśnicy/. Odkryto 9 grobów, częściowo zniszczonych /8 jamowych, 1 popielnicowy/, 3 jamy /w jednej wystąpiła ceramika kultury łużyckiej/, palenisko oraz 5 warstw spalenizny zawierających m.in. zabytki metalowe. Wyposażenie grobów było ubogie, głównie w ceramikę naczyniową. W grobie 4 wystąpił fragment okucia żelaznego, w grobie 3 dwie

zapinki żelazne zbliżone do typu A.86 datowanego na B2/C1. Grób 6 zawierał fragmenty stopionych przedmiotów żelaznych i brązowych, natomiast w popielnicy /grób 7/ znaleziono żelazny skobelek i wisłorek kapsułkowy.

Materiały z badań znajdują się w Muzeum Okręgowym w Radomiu.

Badania będą kontynuowane.

BRZEZIE, gm. Pleszew
woj. kaliskie
Stanowisko 29

patrz
epoka brązu

CIEBŁOWICE DUŻE, gm. Tomaszów Mazowiecki
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

Muzeum
w Tomaszowie Mazowieckim

Badania prowadził mgr Janusz Karolczyk. Finansował WKZ w Piotrkowie Trybunalskim. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury przeworskiej z okresu rzymskiego.

Badania koncentrowały się w południowej i centralnej części cmentarzyska. Przebadano obszar 80 m², na którym odkryto 23 groby: 13 grobów jamowych i 10 popielnicowych. Wszystkie groby zawierały szczątki stosu.

Wyposażenie grobów było bardzo zróżnicowane. Groby jamowe zawierały niewielką ilość przepalonych kości oraz fragmenty naczyń glinianych ręcznie lepionych. Tylko 2 pochówki miały pojedyncze przedmioty metalowe wykonane z brązu - okucie końca pasa zakończone pierścieniem /grób 55/ oraz sibiulę kuszową A VII 193 /grób 58/. Groby popielnicowe zawierały znaczną ilość przedmiotów metalowych, głównie części uzbrojenia: umbo /typu J 7a/, łmacze z wyodrębnionymi płytkami, ostrogi i groty. Najbogatszym był grób 61, popielnicowy, zawierający 25 przedmiotów metalowych, m.in. miecz obosieczny, umbo typu J 7a, 4 ostrogi, łmacz z wyodrębnionymi płytkami, 4 groty różnej wielkości, półksiężycowate zakończenie pochwy miecza, nożyce, grzebień, 2 sprzączki oraz sibiulę żelazną A VI z podwiniętą nóżką, kuszową. Cały zespół datować można na wczesną fazę późnego okresu rzymskiego.

Jama nr 64 uchwycona na głębokości 70 cm, miała kształt prostokąta o wym. 180 x 130 cm. Wypełniona była czarną ziemią stanowiącą jądro jamy, zawierającą duże fragmenty przepalonego drewna, otoczona była ziemią brunatną. Na obrzeżach jamy zaobserwowano płytką warstwę przepalonej ziemi barwy jasnoczłastej. Jama była częściowo uszkodzona przez wkop. W przekroju widoczne było nieckowate zagłębienie o miąższości 25 cm, wypełnione pasmami ziemi czarnej, brunatnej, ceglastej i czarnej. Wszystkie warstwy wypełniaka zawierały niewielką ilość materiału: fragmenty różnych naczyń glinianych ręcznie lepionych, przeważnie małych rozmiarów, które datować można na okres rzymski kultury przeworskiej oraz niewielką ilość drobnych kości. Nie znaleziono przedmiotów metalowych, co utrudnia dokładniejsze datowanie obiektu, trudno również jednoznacznie określić jego funkcję.

Chronologia odkrytych obiektów zamyka się w granicach: od młodszej fazy wczesnego okresu rzymskiego /B2/ do wczesnej fazy późnego okresu rzymskiego /C1₂/.

Materiały znajdują się w Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim.

Badania będą kontynuowane.

CZĘSTOCICE, gm. Ostrowiec
woj. kieleckie

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie
Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Kielcach

Badania prowadzili: doc. dr hab. Kazimierz Bielenin /autor sprawozdania/, s. Muzeum Archeologicznego w Krakowie, mgr Szymon Orzechowski s. WOAK w Kielcach, mgr Jolanta Drążyk z Instytutu Historii Antycznej WSP w Kielcach. Organizacja Obozu Archeologicznego: Towarzystwo Przyjaciół Górniczo-Hutniczego i Przemysłu Staropolskiego w Kielcach. Finansował WOAK w Kielcach. Stanowisko osadniczo-dymarskie z wczesnego okresu rzymskiego.

Stanowisko znajduje się w przyszczytowej partii zbocza terasy prawego brzegu rzeki Kamtennej. W wykopie o wymiarach 5 x 5 m założonym w południowo-zachodniej części parku natrafiłono począwszy od głębokości 30 cm na warstwę osadniczą wczesnego okresu wpływów rzymskich. W warstwie występowała znaczna ilość skorup naczyń ręcznie lepionych, ułamków żużla oraz kości zwierzęcych. Warstwa kulturowa częściowo zniszczona przez wykop instalacji elektrycznej, zalegała do głębokości 80-100 cm. Na głębokości 80 cm na poziomie występującego tu lessu natrafiłono na 3 kotłinki pieców dymarskich.